איציק מאַנגער

יעקב מאָרגנשטערן

– רב שיעלע קאָלושקער, דער זאָקן-פֿאַבריקאַנט, אַ הויכער ברייט-פּלייציקער ייִד מיט אַ רויטלעך געקרויזטער באָרד און בלאָע וואַסערדיקע אויגן גייט אַרום איבערן צימער אַהין און צוריק. ער פּיפּקעט די ליולקע, שפּײַט אַלע מאָל אויס אין אַ זײַט און רעדט ווי צו זיך אַליין:

„נישט איז נישט, מי לנו גדול. אַ קלייניקייט, אַ קלייניקייט, ר׳ יאָסעלע בזשעזאָווסקי... איר הערט. ר׳ יאַנקל – ס׳איז נישט געפֿידלט און נישט געפֿאָרן”.

– יעקב מאָרגנשטערן, אַ מיטל-וווּקסיק מאָגער ייִדל, סאַמע הויט און ביינער, זיצט בײַם טיש. די גאַנצע צײַט האָט ער געוואַרט, אַז ר׳ שיעלע זאָל אים געבן אַ תּשובה.

– איר האָט עפּעס געזאָגט ר׳ שיע?

דער זאָקן-פֿאַבריקאַנט גייט צו צום טיש. זעצט זיך אַוועק אַנטקעגן איבער דעם שדכן, באַטראַכט אים מיט זײַנע וואַסערדיקע אויגן און זאָגט נאָך אַ מאָל הויך אויף אַ קול, ציילנדיק די ווערטער:

– כ׳האָב פֿײַנט יחסנים, ר׳ יאַנקל. מײַן בת–יחידה איז בײַ מיר דאָס אויג אין קאָפּ. כ׳האָב געזאָגט, אַז איך גיב כּך וכּך נדן. כ׳נעם דעם יונגעמאַן צו זיך אין פֿאַבריק, כ׳וויל אים מאַכן פֿאַר אַ מענטש. איז וואָס בלאָזן זיי זיך אַזוי, די בזשעוווזאָווסקיס? שטעקן זיך פֿעדערן אין ... איך בעט איבער אײַער כּבוד.

יעקב מאָרגנשטערן פֿאַרשטייט דעם כּעס פֿון ר׳ שיעלע קאָלושקער. אַז מען וויל, איז ער אַפּילו גערעכט. קיין שום שידוך איז אים נישט אָנגעקומען אַזוי שווער, ווי דער איצטיקער.

אייגנטלעך וואָלט ער געדאַרפֿט שפּייַען קלעק אויף דער גאַנצער מעשׂה. נאָר ער קאָן נישט, ער טאָר נישט, זייַן פּלוניתטע איז לעצטנס שטאַרק נישט מיט אַלעמען, מען דאַרף זי קורירן. דער ווינטער איז צוגעפֿאַלן מיט שנייען און פֿרעסט און די קינדער זייַנע גייען אַרום נאַקעט און באָרוועס. דער באַלעבאָס פֿון דער דירה, ווי ער ווינט, האָט אים געגעבן אָנצוהערנישן, אַז מער איז ער נישט מחויב צו וואַרטן. דער דאָזיקער שידוך צווישן יאָסעלע בזשעזאָווסקיס זון און שיעלע קאָלושקערס בת-יחידה קאָן אים ראַטעווען. ער האָט שוין אַ סך אַרייַנגעאַרבעט, געפֿלויגן אַהין און אַהער, געפּרוּווט אויסגלייַכן, אויסגלעטן, כּדי ס'זאָל צושטאַנדקומען. נאָר תּמיד, ווען ס'האַלט שוין אויף אַ דרך, טוט אָפּ דער שׂטן, ימח שמו, אַ שפּיצל און ס'ווערט קאַליע, האַלט אין גאַנצן בייַם פֿאַנאַנדערפֿאַלן.

איר זענט אַוודאי גערעכט, ר' שיע, – זאָגט ער צום פֿאַבריקאַנט, – ר' יאָסעלע בזשעזאָווסקי בלאָזט זיך טאַקע, אָבער ס'איז פֿאָרט אַ גלייַכער שידוך – אַ זיווג מן השמים. פֿאָלגט מיך, ר' שיע, און לאָזט אייַערס איבערגיין. איר וועט זען, ס'וועט זייַן גוט, גאָט און לייַט וועלן אייַך מקנא זייַן.

ר' שיעלע קאַלושקער שווייַגט, פּיפּקעט די פּיפּקע און קוקט אויף די וואָלקנס רויך, וואָס קרייַזלען זיך איבערן צימער און ווערן צערונען.

הייסט עס, – זאָגט יעקב מאָרגנשטערן, אַז מאָרגן מערצעשעם כאַפּ איך זיך אַריבער צו יאָסעלע בזשעזאָווסקי און וועל אים זאָגן, אַז איר זענט מסכּים און מען קאָן שוין ברעכן טעלער אין אַ גוטער און מזלדיקער שעה?

דער מאָגערער שדכן מיטן רונד געשוירענעם בערדל הויבט זיך אויף פֿון זייַן אָרט, פֿאַרקנעפּלט דעם אָפּגעריבענעם פּאַלטן און לאָזט זיך גיין צו דער טיר.

ר' שיעלע קאָלושקער הויבט זיך אויף פֿון זייַן אָרט, גייט צו פּאַמעלעך נישט געייַלט זיך, צו יעקב מאָרגנשטערן, וואָס האַלט שוין די האַנט אויף דער קליאַמקע פֿון דער טיר:

פֿון מיַינעט וועגן קאָנט איר נאָך אַ מאָל אַרויפֿגיין צו די בזשעזשאָווסקיס. נאָר זאָגן זאָלט איר צום סאַמע לעצטן מאָל, אַז איך בין גרייט צו סילוקן דעם נדן פֿאַר דער חופּה, נאָר אַזוי פֿיל, וויפֿל איך האָב געזאָגט און נישט וויפֿל זיי הייסן זיך אָנמעסטן. וועלן זיי מסכּים זײַן איז גוט, אַז נישט, – ר׳ שיעלע ציט זיך אויס אין זײַן גאַנצער לענג, – אַ נישט, איז נישט.

ס׳וועט שוין זײַן רעכט, ר׳ שיע. ס׳איז בפֿירוש אַ זיווג מן השמים און דאָרט ווי ס׳איז אַ זיווג מן השמים, מעגן זיך די מחותּנים שטעלן אויפֿן קאָפּ, וועט זײַן אַ מזל-טוב . אַ גוטן תּמיד, ר׳ שיע.

יעקב מאָרגנשטערן גייט אַוועק. פֿאָרזיכטיק שאַרט ער זיך אַראָפּ פֿון די טרעפּ. דאָס נאַפֿטלעמפּל, וואָס הענגט אין דרויסן, צאַנקט געל און טרויעריק און איז נישט בכּוח צו באַלויכטן די טונקעלע, גליטשיקע טרעפּ.

אין דרויסן שנייט. אַ פֿײַכטע, נודנע קעלט, וואָס עסט זיך אײַן אין די ביינער, נעמט אים אַרום. ס׳איז שוין שפּעט אין אָוונט, ער לאָזט זיך גיין מיט אײַלנדיקע טריט.

פֿון דעם שידוך וועט שוין, ווײַזט אויס, גאָרנישט ווערן. ער זעט עס בחוש. אַזוי פֿיל מי אַרײַנגעלייגט אומזיסט. דאָס שדכנות-געלט וואָלט אים איצט שטאַרק צונוץ געקומען. נאָר גיי פּועל בײַ גבירים, וואָס אַז זיי עקשנען זיך אײַן, ווערסטו שוין גיכער רירן אַ מויער פֿונעם אָרט.

און אפֿשר איז גאָר ער שולדיק. אַ געניטער שדכן וואָלט שוין געפֿונען אַ וועג, ווי אַזוי אויסצופֿירן זײַנס. און סך-הכּל איז ער גאָר אַ לערער. אַ מענטש, וואָס לערנט קעכינס און דינסטן לייענען און שרײַבן און פֿון דעם ציט ער זײַן חיונה, מישטיינס געזאָגט. אַז מען טרינקט זיך, כאַפּט מען זיך אָן אין אַ שטרוי. עטלעכע מאָל איז אים געלונגען דורכצופֿירן שידוכים, איז פֿרווּוט ער, אפֿשר וועט עס גיין אויך ווײַטער. די איצטיקע קאָרט איז אים נישט געראָטן. איַי, ווען ס׳געלינגט אים, וואָלט ער כאָטש אַ ביסל געקאָנט אָפּאָטעמען! אַ גביר איז טאַקע בטבע אַ חזיר. נאָר, אַז מען האָט צו טאָן מיט צוויי, וועט שוין איינער דערלייגן, וואָס דער צווייטער האָט נישט דערגעבן.

ער שטעלט זיך אַ ווײַלע אָפּ, כאַפּט אָפּ דעם אָטעם. וואָס האָט ער זיך אַזוי צו אײַלן, וואָס? אַלע „לעקציעס" האָט ער שוין הײַנט געגעבן. אויסגעווען אין אַ צענדליק קיכן, געוויזן פֿאַרהאָרעוועטע דינסטן, ווי אַזוי מען האַלט אַ פּענע אין דער האַנט. מיט וואַסער אויף קאַשע איז ער שוין פֿאַרזאָרגט. איצט ווּ נעמט מען אויף קאַשע?

דער שנײַ שיט און ווערט תּיכּף צערונען. די גאַס-לאַמטערנס ברענען טריב און אָרעם. ווען מען וואָלט זיי אַרײַנגענומען אין אַ וואַרעמער שטוב אַרײַן, וואָלטן זיי זיך פּשוט מחיה געווען.

אָפּגעכאַפּט דעם אָטעם, לאָזט ער זיך גיין ווײַטער. סימע די קעכין פֿון דעם מאַנופֿאַקטור-סוחר זעליג גאָלדמאַן, האָט אים געשיקט זאָגן, אַז ער זאָל אַרויפֿקומען צו איר. זי דאַרף, ער זאָל איר אָנשרײַבן אַ בריוו. די צען קאָפּיקעס וועלן זײַן אַזוי ווי געפֿונען.

„אַ סך מלאכות, איז ווייניק ברכות" – מורמלט ער. סײַ דער שדכן, סײַ דער לערער, סײַ דער מעשׂה-שרײַבער, פֿאַרדינען אַזוי פֿיל, אַז ס׳קלעמט קוים, קוים אויף איבערצוקומען די וואָך.

און ער ווייסט, אָט דער יאַנקל לערער, ער ווייסט עס אויף זיכער, אַז ער איז אַ גוטער מעשׂה-שרײַבער. זײַנע מעשׂיות ווערן צעכאַפּט, ווי מצה-וואַסער, און מען לייענט זיי מיט גרויס הנאה. זײַנע מעשׂיות „שבת קודש אין גן-עדן" און די „מעשׂה משני שותפֿים און שני קצבים" געפֿינט מען כּמעט אין יעדער ייִדישער שטוב, סײַ דאָ אין לאָדזש, ווּ ער וווינט און מוטשעט זיך, סײַ אין דער גאָרער וועלט.

– ווער שמועסט נאָך זײַן „מעשׂה פּליאות מג׳ אחים, איין זעהר שיינע, וויכטיקע, ווונדערלעכע געשיכטע פֿון דרײַ ברידער גרויסע לײַט" – האָט גאָר אַ גרויסן שם איבער דער וועלט. די דאָזיקע מעשׂה האָט מען שוין עטלעכע מאָל איבערגעדרוקט. און אַלע מאָל האָט מען די ביכלעך פֿאַרצוקערט. נאָר אין אים, דעם מחבר, האָט מען, ווײַזט אויס, פֿאַרגעסן. פֿון זינט ער האָט באַקומען די פּאָר רובל פֿאַר דעם דרוק, האָט ער שוין מער נישט געזען קיין פּרוטה. און פֿאַר וועמען זיך צו קלאָגן איז נישטאָ. און יושר – עט.

ער דערמאָנט זיך יענעם ווינטער, ווען ער האָט געשריבן די „מעשׂה מג׳ אחים”. אַ שווערער ווינטער געווען. אין זײַן אָרעמער שטוב אויף באַלוט האָט זיך צעלייגט דער דלות, ווי בײַ זײַן טאַטן אין ווײַנגאָרטן, דאָס ווײַב איז נאָך נישט געקומען צו זיך פֿון דער לעצטער קימפּעט. אויפֿן האַרצן איז אים געווען אָנגעזאָלעט ביז גאָר. און אין אָט יענע לאַנגע, אומעטיקע ווינטערנעכט איז אים אײַנגעפֿאַלן די מעשׂה מיט די דרײַ ברידער, וואָס יעדער פֿון זיי האָט זיך גענומען אַ מצווה מקיים צו זײַן. מיט זיי צוזאַמען האָט ער זיך געלאָזט אין דער וועלט אַרײַן, איבערגעלעבט צוזאַמען מיט זייערע וואַנדערונגען, די מניעות, וואָס האָבן זיך זיי אַנטקעגנגעשטעלט. און אַז גאָט האָט זיי געהאָלפֿן, זיי זענען עולה לגדולה געוואָרן – יעדער פֿון זיי האָט חתונה געהאַט מיט אַ בת-מלכּה און געירשנט אַ קעניגרײַך – האָט ער, דער אָרעמער יאַנקל לערער, פֿאַרגעסן אין זײַן אייגענער אָרעמקייט. ער האָט זיך געפֿרייט מיט דער גליק פֿון די ג׳ אחים.

די דאָזיקע ווונדערלעכע מעשׂה האָט אים דעמאָלט באַפֿרײַט פֿון זײַן אומעטיקייט, געמאַכט אים פֿאַרגעסן זײַן אָרעמקייט, און נישט אומזיסט קוויקן זיך מיט דער דאָזיקער מעשׂה די אָרעמע ייִדן און ייִדענעס, די קעכינס און די דינסטן, די באַלמעלאָכעס פֿון גאָר דער ייִדישער וועלט.

„אפֿשר – טראַכט יאַנקל לערער – אפֿשר זענען אַלע ווונדערלעכע און פֿאַנטאַסטישע מעשׂיות געבוירן געוואָרן אין אָרעמע שטיבער? די אָרעמקייט פֿון אַלע צײַטן און בײַ אַלע פֿעלקער האָט אין שײַן פֿון די פֿאַרביקע און ווונדערלעכע פֿאַסירונגען אָפּגעאָטעמט אויף אַ ווײַל, פֿאַרגעסן וועגן איר אייגענער נויט”.

ער אַליין האָט אַ סך ווונדערלעכע מעשׂיות איבערגעזעצט אויף ייִדיש: „מאַגעלאָנאַ די קרוינפּרינצעסין פֿאָן נעאַפּאָל”, „די שיינע העלענאַ” און „די שיינע בלומכע גענאָוועפֿאַ”.

טראַכטנדיק די דאָזיקע מחשבות, פֿילט יאַנקל לערער נישט די קעלט, וואָס עסט זיך אים אײַן אין די ביינער. ער פֿילט נישט די נעץ, וואָס קריכט אַדורך די אָפּגעריבענע זוילן פֿון זײַנע שיך. ער

באַמערקט אַפֿילו נישט, אַז ער איז שוין פֿאַרבײַגעגאַנגען דאָס הויז ווי די קעכין וואַרט אויף אים, כּדי ער זאָל איר אָנשרײַבן אַ בריוו.

ערשט ווען ער כאַפּט זיך אויף פֿון זײַן טראַכטן, באַמערקט ער, אַז ער איז פֿאַרקראָכן. ער בטלט אויס אַלע חלומות צו זײַן אייגענעם קאָפּ און קערט זיך אום צוריק.

אָט איז דאָס הויז, ווּ ס'וווינט דער מאַנופֿאַקטור-סוחר זעליג גאָלדמאַן. יאַנקל לערער גייט אַרײַן אין הויף, מײַדט אויס דעם פּאַראַדנעם אײַנגאַנג און מיט די אונטערשטע טרעפּ, וואָס פֿירן צו דער קיך, לאָזט ער זיך אַרויפֿגיין.

סימע די קעכנע, אַ יונג שוואַרץ-חנעוודיק ווײַבל מיט קלוגע, לעבעדיקע אויגן, דערפֿרייט זיך מיט אים, ווי מיט אַן אבן טוב.

– „איך האָב געמיינט, אַז זי וועלן שוין הײַנט נישט קומען, ר' יאַנקל. איך דאַרף אויף געניייטיק זי זאָלן מיר אָנשרײַבן אַ בריוו צו מײַן מאַן, וואָס דינט בײַ פֿאָניען, אַ מיתה משונה זאָל ער אײַננעמען. מאַנעוורעס גלוסט זיך אים, זי הערן, ר' יאַנקל, מאַנעוורעס. אָן מאַנעוורעס דוכט זיך אים, פֿאָנקעלע גנב, וועט ער ווערן בדיל הדל. מײַן מענדל שרײַבט מיר, אַז איך זאָל אים למען השם זען צושיקן אַ פּאָר קערבלעך. מען שיקט זײַן ראָטע אַוועק אַזש קיין סימביר, אַז שיקן זאָל מען פֿאָניען אַכצן טעפּלעך קדחת אויף שלח-מנות...״

אין דער וואַרעמער קיך פֿילט יעקב מאָרגנשטערן, ווי די קעלט, וואָס האָט זיך אײַנגעגעסן אין זײַנע ביינער, טרעט פֿון אים אָפּ. ער רײַבט זיך די פֿאַרפֿרוירענע הענט און זאָגט צו דער באַרעדעוודיקער קעכין:

– זײַען זי אַזוי גוט, סימע, און דערלאַנגען זי מיר טינט און פֿעדער מיט אַ בויגעלע פּאַפּיר, וועל איך אין אָנשרײַבן אַ בריוול צו אינס מאַן.

סימע נעמט אַפֿער אַ בויגעלע פּאַפּיר פֿון אונטער דער צעראַטע, וואָס דעקט צו דעם קיכטיש. זי שטעלט אַוועק טינט און פֿעדער אויפֿן טיש.

– ווי אַזוי ווילן זי זאָל איך שרײַבן דעם בריוו, אויף פּראָסט ייִדיש, צי אויף מאַסקוויטעריש? – פֿרעגט יאַנקל לערער.

– אויף מאַסקוויטעריש, ר׳ יאַנקל. מען זאָגט, אַז מען שרײַבט אויף מאַסקוויטעריש, גיט מען גיכער אָפּ דעם בריוו. אויף ייִדיש קאָן נאָך פֿאַרפֿאַלן ווערן.

יאַנקל לערער זעצט זיך אַוועק, טונקט אײַן די פּענע אין טינטער און וואַרט סימע די קעכין זאָל אים זאָגן, וואָס ער זאָל שרײַבן.

סימע זעצט זיך אַקעגניבער אים, שפּאַרט אָן די עלנבויגנס אויפֿן טיש און טראַכט פֿון וואָס אָנצוהויבן.

– שרײַבן זי אים, ר׳ יאַנקל, אַז זײַן בריוו האָב איך באַקומען, אַז קיין נחת פֿון זײַנע בריוו האָב איך נישט, אַז איך וואָלט שוין געוואָלט דערלעבן די מינוט, ווען ער וועט זײַן פֿרײַ. שרײַבן זי, אַז איך פֿאַרשטיי, אַז ס׳איז אים גענוג ביטער צו דינען פּאָניען. זאָל ער פֿאַרשטיין, אַז דינען בײַ אַ חזיר, ווי זעליגל גאָלדמאַן, איז אויך נישט קיין קלייניקייט. איידער מען דערזעט בײַ אים די פּאָר גילדן, קריכן גוט אַרויס די אויגן פֿונעם קאָפּ.

סימע זיפֿצט אָפּ. יעקב מאָרגנשטערן ציקלט די אותיות פּאַמעלעך, פּאַמעלעך. סימע רעדט אויף ייִדיש. ער אָבער שרײַבט אויף רוסיש. און רוסיש איז דיר נישט קיין קלייניקייט.

– און דאָס, וואָס ער הייסט זיך שיקן אַ פּאָר רובל, – דיקטירט ווײַטער סימע,– וואָלט איך אים גערן געשיקט, האָב איך אָבער נישט, און געבן אויף פּאָרויס, איז מײַן באַלעבאָס, אַ מיתה משונה זאָל ער אײַננעמען, נישט קיין בעלן. סײַדן גיין צו אַ פּראָצענטניק, וואָס רײַסט דערנאָך שטיקער. האָב איך אים שוין געשריבן אין פֿריערדיקן בריוו, אַז דאָס לעצטע געלט, וואָס איך האָב אים געשיקט, האָב איך טאַקע גענומען אויף פּראָצענט, און איך קאָן זיך נישט אויסצאָלן ביז צום הײַנטיקן טאָג.

סימע פֿאַרטראַכט זיך. אין דרויסן הערט מען שווערע טריט. די טרעפּ קרעכצן. די טיר עפֿנט זיך און עס קומט אַרײַן אַ הויכער, משונהדיקער מענטש מיט אַ קאַלטונעוואַטער באָרד און גרויסע קעלבערנע אויגן. ער איז אָנגעטאָן אין ברודיקע שמאַטעס.

סימע די קעכין גיט אַ פּאַטש מיט די הענט:

– ט'אָסטו דיר אַ גאַסט. אין מיצקע דרינען, שׂמחה פּלאַכטע. ס'קאָצל קומט! וואָס פֿאַר אַ רוח האָט דיך אָנגעטראָגן?

– הײַנט איז דאָנערשטאָג, סימע. איך בין געקומען, ר' זעליג זאָל באַצאָלן פֿאַר דער וואָך, וואָס איך האָב געטראָגן וואַסער. אויב ר' זעליג מיר נישט באַצאָלן, מײַן ווײַב וועט שרײַען, שעלטן, שלאָגן, און שׂמחה פּלאַכטע וועט נישט האָבן אויף שבת.

– וועסט קומען מאָרגן אין דער פֿרי, שׂמחה, איצט איז דער באַלעבאָס נישטאָ אין דער היים. קום מאָרגן אין דער פֿרי פֿאַר זיבענע, הערסט, וואָס מען זאָגט דיר, שׂמחה?

שׂמחה קראַצט זיך מיט בײדע הענט דעם געדיכט באַוואַקסענע קאָפּ.

– מאָרגן, מאָרגן. תּמיד דו מיר זאָגסט מאָרגן. איך מאָרגן קומען. מיר נישט געבן געלט, זײַן שלעכט, זײער שלעכט.

– איך זאָג מאָרגן, בהמה. דער באַלעבאָס זאָגט מאָרגן, זאָג איך מאָרגן. גײ שוין גײ, שׂמחה. זעסט דאָך, אַז מען שרײַבט אַ בריוו.

יעקב מאָרגנשטערן באַטראַכט דעם מאָדנעם פּאַרשוין. ווּ האָט ער אים געזען אַ מאָל? די געשטאַלט, דאָס פּנים? אַהאַ! ניין, ס'איז נישט געווען ער, נאָר אַן ענלעכער צו אים. דענצמאָל נאָך, ווען ער, יאַנקל, איז געווען אַן אַלעקסאַנדער חסיד. איצט ווײסט ער שוין אויף זיכער, דעם רבינס גבאי. שׂמחה פּלאַכטע האָט אים דערמאָנט דעם אַלעקסאַנדער גבאי, ר' בערעלע גאָראָדאָוואַי.

און יעקב מאָרגנשטערן, דער לערער, דער בריוושרײַבער, דער שדכן, דער בדחן און דער מעשׂה-שרײַבער, מאַכט צו די אויגן אויף אַ ווײַל און דערזעט אַ מאָדנע זעונג. דער גולם שׂמחה פּלאַכטע, דער וואַסער-טרעגער, זיצט אין אַ שטרײַמל, פּראַוועט טיש. חסידים שטופּען זיך צום אויבן-אָן, ווי ער זיצט, און זײ רופֿן אים „רבי".

– נו, ר׳ יאַנקל, שרײַבן זי ווײַטער. דער גולם איז שוין אַוועקגעגאַנגען – זאָגט סימע די קעכין.

יעקב מאָרגנשטערן האָט אַפֿילו נישט געהערט, ווען שׂמחה איז אַוועקגעגאַנגען. סימעס קול וועקט אים אויף, ווי פֿון אַ חלום.

– ווער? דער רבי איז אַוועקגעגאַנגען?

– וואָס פֿאַראַ רבי, ר׳ יאַנקל? שׂמחה פלאַכטע איז אַוועקגעגאַנגען.

– איך מיין טאַקע שׂמחה פלאַכטע, סימע – זאָגט יעקב מאָרגנשטערן און צעלאַכט זיך אויפֿן קול.

סימע דיקטירט ווײַטער דעם בריוו און יאַנקל לערער שרײַבט. ווער ווייסט, אפֿשר וואָלט זיך דער בריוו קיין מאָל נישט געענדיקט. אַ גליק, וואָס דאָס פּאַפּיר האָט זיך געענדיקט.

סימע די קעכין באַצאָלט אים פֿאַר דער טרחה צען קאָפּיקעס און יעקב מאָרגנשטערן לאָזט זיך אַהיימגיין.

ער איז פֿריילעך ביז גאָר. פֿילט נישט די קעלט. ער האָט איצט אַ נײַע מעשׂה. אַ פֿריילעכע ביז גאָר. ווי שׂמחה ווערט אַ רבי. דער עולם וועט לאַכן און די חסידים וועלן קריצן מיט די ציין.

Copyright © 2007 Leonard Prager
All Rights Reserved